

BHĪLĪ OR BHILŌDĪ.

The dialect spoken by the Bhils in the Edar State, in Mahikantha, very closely agrees with the preceding skeleton grammar, as will be seen from the two specimens which follow. The Bhils of that district are commonly called Dugri Bhils, from the neighbouring Dugarpur, and their dialect is also known as Dugri.

The first specimen is a version of the Parable of the Prodigal Son, and the second an account of the way in which the Bhils contract their marriages.

[No. 1.]

INDO-ARYAN FAMILY.

CENTRAL GROUP.

BHĪLĪ OR BHILŌDĪ.

SPECIMEN I

(EDAR STATE, MAHIKANTHA.)

એક આદમ-ને એ સોરા અતા । ને અણામાંહા (ધીમાંહા) નેને સોરે ધીના આપને કેળ્યું, આતા મારે પાંતીએ આવે ધી તમારી પુછું નો પ્હાગ મય આલો । ને વણું પોતાની પુછું બેયાને વાંટી આલ્યો । ને થોરા દન પરસે ધી નેને સોરે હેતો માલ પ્હેગો કેવો (કીદો) ને વેગળા દેહમાં ગીળ્યો, ને જે રરાં રાવણાંમાં વણાનો માલ વેડી નોખ્યો । ને જરે ધીણું હેતું ખોધી દેડીમું તેરે ધી મલકમેં મોટો કાર પડળ્યો ને ધીને તંગી પડવા લાગ્યો । ને વી ગીળ્યો ને ધી મલકના રહત માંયહા એકને કહેર હાગડી યધીને રેળ્યો । ને અણું ધીને પોતાના ખેતરમેં પ્હુંડ સારવા મોકલ્યો । ને પ્હુંડ જ સોલ ખાતાં અતાં ધી ખાધીને પેટ ભરવાનું મન થાળ્યું, ને કણું ધીને નહીં આલ્યું । ને જણું વી ઠેકાણું આળ્યો તાણું ઈણું કેળ્યું, મારા દાદાના કતરા હાગડીને ધરાધીને રાટલા મળે હે, ને હું ભૂખે મરુંહું । ઈયાંહા ઉઠીનેમારે આને ખેર જાહીહ, ને ધીને કેહીહ, આતા અંગાહ હામે ને તમારી આગળ મેં પાપ કીદાં હે । ને હેવાં તમારો દીકરો કેળ્યાનો (કેવાનો) થરમ નાંહીં । તમારા હાગડી માંહા એક હાગડી મને ગણાં । નેવી ઉ ઈળ્યો ને ધીના આપને ખેર ગીળ્યો । પથુ જણું કતરેય સેટે ધી અતો તાણું-જ ધીના આપે ધીને દીઠો, ધીને ધીના આથે દયા આળ્યો, ને ધી થમીઓ, ને ધીને કોટ્ટે ખાઝ્યો, ને ધીને ખોસી કીદી । ને ધી સોરે ધીને કેળ્યું, આતા, મેં અંગાહ હામે ને તમારી આગળ પાપ કીદાં હે ને હેવાં તમારો દીકરો કેળ્યાનો થરમ નાંહીં । પથુ ધીના આપે પોતાના હાગડીને કેળ્યું, હારામાં હારાં લખરાં લી આવો, ને ધીને પેરાવો ; ને ધીને હાથે વેંટી ધાલો, ને પોગમાં ખાહડાં ધાલો । ને હુંડો આપથુ ખાધીથે, ને મોજ મારીથે । હું કારથુ જ આ મારો સોરો મરી ગીળ્યો તો, ને પાસ્સો જવતો થાળ્યો હે ; ખોવાધી ગીળ્યો તો, ને જડળ્યો હે । ને વા મળ મારવ મંડળ્યા ॥

એવાં ધીનો વડો સોરો ખેતરમેં અતો । ને જણી-વેળા ધી ખેર ગીળ્યો ને ખેરની પાહે આળ્યો તણી-વેળા ગાણાં ને નાસ ઈણું સાંભળ્યાં । ને ઈણું હાગડીમાંહા એકને હાદ ધીને પુસ્યુકે ઈણું, હું હે । ને ઈણું ધીને કેળ્યું, તમારો ભાધી આળ્યો હે ; ને તમારા આપે એક વડી ગોઠ કીદી હે, ઈમકે ધીને હાળે હોરો ધી મળ્યો હે । ને ધીને રીસ સઝી (સઝી), ને માંય જવાનું મન થાળ્યું નાંહીં । તી (તણું) ધીના આપે આપડે આવી ધીને હમળવીયો । ને ઈણું જવાખ આલ્યો ને ધીના આપને કેળ્યુંકી, જો, અતરાં વરહ થાળ્યાં તમારી મેં શુવાળી કીદી, ને કોધી દન તમારો હકમ પાસ્સો પાડળ્યો નાંહીં (તમારું વસન પાસ્સું ઠેલ્યું નાંહીં) । તે પથુ મારા ગોઠીયા પ્હેળા કરી મળ કડે અતરા હારે તમેં કોધી દન એક ઠેંદુમેં નહીં આલ્યું । પથુ જણું તમારો પસો રાંડુમાં વેરી દેડીયો તી સોરો આલ્યો ઈવાજ, ધીને એક ગોઠ આલ્યો । ને ઈણું ધીને કેળ્યું, સોરા, તું તો મારી પ્હેળો હદ રેળ્યો હે, ને જતરે માંડે હે તી હેતું તારુંહું । આપડે મળ કરવી ને રાજ થાતું જુને । હું કારથુ જ આ ત્યારો ભાઈ મરી ગીળ્યો તો, ને પાસ્સો જવતો થાળ્યો હે ; ને ખોવાઈ ગીળ્યો તો, ને પાસ્સો જડળ્યો હે ॥

[No. I.]

INDO-ARYAN FAMILY.

CENTRAL GROUP.

BHILI OR BHILOḌI.

SPECIMEN I.

(EDAR STATE, MAHIKANTHA.)

Ēk ādam^{nyē} bē sōrā atā. Nē anā-mā-hā (or i-mā-hā)
One man-to two sons were. And them-among-of (or, these-in-fr, n)
 nōnē-sōrē i-nā bāp-nē kējyū, 'ātā, mārē pāti-ē
by-the-younger-son his father-to it-was-said, 'father, my share-to
 āvē i tamārī puñji-nō phāg may ālō.' Nē waṇē pōtā-nī
may-come that your property-of portion to-me give.' And by-him his
 puñji bēyā-nē wāti ālyi. Nē thōrā dan passē i
property both-to having-divided was-given. And few days after this
 nōnē-sōrē hētō māl phēgō kēdyō (or kidō), nē vēg^{lā} dēh-mā
by-younger-son all wealth together was-made, and far country-to
 gījyō, nē ū rarā-raw^{nā-mā} waṇā-nō māl vēd^{phī}
he-went, and there feasting-in his property having-wasted
 nōkhyō. Nē jēre iṇē hētū khōi dēdyū, tērē i
was-thrown. And when by-him all having-wasted was-thrown, then this
 malak-mē moṭō kār pad^{jyō}, nē i-nē tangī pad^{wā} lāgyī.
country-in great famine fell, and him-to distress to-fall began.
 Nē vī gījyō nē i malak-nā raūt-māy-hā ēk-nē^h khēr hāg^{dī}.
And he went and this country-in dwellers-in-from one-of at-house servant
 thai-nē rējyō. Nē anē i-nē pōtā-nā khētar-mē phuṇḍ
having-become stayed. And by-him him his-own fields-in swine
 sār^{wā} mōkalyō. Nē phuṇḍ jī sōl khātā atā i khāi-nē
to-feed was-sent. And swine what bark eating were that having-eaten
 pēt bhar^{wā-nū} man thājyū, nē kaṇē i-nē nahī
belly filling-of mind became, and by-anybody him-to not
 ālyū. Nē jāṇē vī thēkanē ājyō tāṇē iṇē kējyū,
was-given. And when he proper-place-in came then by-him it-was-said,
 'mārā dādā-nū kat^{rā} hāg^{dī-nē} dharāi-nē rōṭ^{lā} maḷē-hē,
'my father-of how-many servants-to satisfaction-to, loaves got-are,
 nē hū bhukhē marū-hū. Iyā-hō uṭhī-nē mārē bā-nē
and I with-hunger dying-am. Here-from having-arisen my father-of
 khēr jāhīḥ nē i-nē kēhīḥ, "ātā, āgāḥ hāmē nē
to-house I-shall-go and him-to I-shall-say, "father, heaven before and

tamāri āgaḷ mē pāp kidā hē. Nē hēwā tamārō dik'rō
you before by-me sins made are. And now your son
 kējyā-nō (or, kēwā-nō) tharam nāhī. Tamārā hāg'dī-mā-hū
being-called-of (or, saying-of) right is-not. Your servants-in-from
 ēk hāg'dī ma-nē gaṇā.''' Nē vi uṭh'jyō nē i-nā bāp-nē
one servant me-to count.''' And he arose and his father-of
 khēr gījyō. Paṇ jānē kat'rē-y-setē i atō,
to-house went. But when at-considerable-distance he was,
 tānē-j i-nā-bāpē i-nē dīṭhō; i-nē i-nā-māthē dayā
then-indeed by-his-father him-to he-was-seen; him-to him-on pity
 ājyi, nē i thāmiō, nē i-nō-kōṭē bajhyō, nē i-nē
came, and he ran, and on-his-neck seized, and him-to
 bōsī kidī. Nē i sōrē i-nē kējyū, 'ātā,
kisses were-made. And that by-son him-to it-was-said, 'father,
 mē āgāḷ hāmō nē tamāri āgaḷ pāp kidā hē,
by-me heaven before and you before sins made are,
 nē hēwā tamārō dik'rō kējyā-nō tharam nāhī.' Paṇ
and now your son to-be-called-of right is-not.' But
 i-nā-bāpē pōtā-nā hāg'dī-nē kējyū, 'hārā-mā hārā
by-his-father his-own servants-to it-was-said, 'good-among good
 lab'rā li āwō, nē i-nē pērāwō; nē i-nē-
clothes having-taken come, and him-to put-on; and on-his-
 hāthē vēṭi ghālō, nē pōg-mā khāh'dā ghālō. Nē hēḍō,
hand ring put, and foot-on shoes put. And come,
 āpaṇ khāiyē, nē mōj māriyē. Hū kāraṇ? jī
we will-eat, and merriment strike. What reason? that
 ā mārō sōrō marī gījyō-tō, nē pāssō jīw'tō thājyō
this my son having-died gone-was, and again alive become
 hē; khōwāi gījyō-tō, nē jaḍ'jyō hē.' Nē wā majā
is; lost gone-was, and joined is.' And they merriment
 mār'wā māḍ'jyā.
to-strike began.

Ēwā i-nō waḍō sōrō khētar-mē atō. Nē jaṇi-vēlā
Now his eldest son field-in was. And what-time
 i khēr gījyō nē khēr-nī pāhē ājyō, taṇi-vēlā gāṇā
he to-house went and house-of near came, that-time songs
 nē nās iṇē sābhaḷyā. Nē iṇē hāg'dī-mā-hā
and dancing by-him were-heard. And by-him servants-in-from
 ēk-nē hād dai-nē pusyū kē, 'iyū hū hē?'
one-to word having-given it-was-asked that, 'this what is?'
 Nē iṇē i-nē kējyū, 'tamārō bhāi ājyō hē,
And by-him him-to it-was-said, 'your brother come is,

nē	tamārā-bāpē	ēk	waḍi	gōth	kidi	hē,	im-kē
and	by-your-father	one	great	feast	made	is,	thus-that
i-nē	hājō-hōrō	i	maḷyō	hē	Nē	i-nē	ris
him-to	safe-and-sound	he	found	is.	And	him-to	anger
sad ^a yi (or sad ^a ji)	nē	māy	jāwā-nū	man	thājyū	nāhī.	
arose	and	inside	going-of	mind	became	not.	
Ti (or tañē)	i-nā-bāpē	bāy ^a rū	āvi	i-nē	ham ^a jāviyō.		
Therefore	by-his-father	outside	having-come	him-to	it-was-entreated.		
Nē	iñē	jawāb	āl ^a gyō	nē	i-nā	bāp-nē	kējyū
And	by-him	answer	was-given	and	his	father-to	it-was-said
kī,	'jō,	at ^a rā	warah	thājyā,	tamāri	mē	guwāli
that,	'lo,	so-many	years	became,	your	by-me	service
kidi,	nē	kōi	dan	tamārō	hakam	pāssō	pād ^a gyō
was-done,	and	any	day	your	order	behind	was-dropped
nāhī (or,	tamārū	wasan	pāssū	thē ^a gyū	nāhī).	Tē-pan	mārā
not (or,	your	word	behind	was-put	not).	But	my
gōthiyā	phēlā	kari	majā	karū	at ^a rā-hāru	tamē	
friends	together	having-done	feast	I-might-make	so-much-for	by-you	
kōi	dan	ēk	tētū	yē	nahī	āl ^a gyū.	Paṇ
any	day	one	kid	even	not	was-given.	But
tamārō	paisō	rādū-mā	vēri	dēdiyō	tī	sōrō	
your	money	harlots-with	having-wasted	was-thrown	that	son	
āw ^a gyō	iwō-j	i-nē	ēk	gōth	ālyi.'	Nē	iñē
came	then-just	him-to	one	fast	was-given.'	And	by-him
i-nē	kējyū,	'sōrā,	tū	tō	māri	phēlō	hadā
him-to	it-was-said,	'son,	thou	indeed	me	with	always
rējyo	hē;	nē	jēt ^a rū	mārū	hē,	tī	hētū
living	art ;	and	as-much-as	mine	is,	that	all
Āp ^a dē	majā	kar ^a vī	nē	rājī	thāwū	jujē.	Hū
By-us	feast	should-be-made	and	happy	to-become	is-proper.	What
kāraṇ ^a ?	jē	ā	tthārō	bhāi	mari	gījyō-tō,	nē
reason?	that	this	thy	brother	having-died	gone-was,	and
pāssō	jīw ^a tō	tbājyō	hē;	nē	khōwāi	gījyō-tō,	nē
again	living	become	is ;	and	being-lost	gone-was,	and
pāssō	jad ^a gyō	hē.'					
again	joined	is.'					

LINGUISTIC SURVEY OF INDIA

COMPILED AND EDITED BY

G. A. GRIERSON, C.I.E., PH.D., D.LITT., I.C.S. (RETD.)

© MOTILAL BANARSIDASS
BUNGALOW ROAD, JAWAHAR NAGAR, DELHI-7
NEPALI KHAPRA, VARANASI, (U.P.)
ASHOK RAJ PATH, (OPP. PATNA COLLEGE) PATNA (BIHAR)

With kind permission of Govt. of India.

FIRST EDITION 1927

REPRINT 1967

Price Rs. 1250/- (\$ 200) for the complete set.

PRINTED IN INDIA BY SHANTILAL JAIN, AT SHRI JAINENDRA PRESS,
BUNGALOW ROAD, JAWAHARNAGAR, DELHI-7 AND PUBLISHED BY
SUNDARLAL JAIN, MOTILAL BANARSIDASS, BUNGALOW ROAD,
JAWAHARNAGAR, DELHI-7

MOTILAL BANARSIDASS
DELHI :: VARANASI :: PATNA